

Univerzita Karlova Praha Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy

Akad. rok 2018/19

Posudek oponenta bakalářské práce

Oponent bakalářské práce: **doc. ak. mal. Ivan Špirk**

Vedoucí bakalářské práce: **doc. PhDr. Martin Raudenský, Ph.D.**

Autorka bakalářské práce: **Kateřina Jelenová**

Obor práce: **Specializace v pedagogice**

Název práce: **Ilustrovaný průvodce pro děti (žánr cestopisu v ilustrované knize)**

Kolegyně K. Jelenová vytvořila dobře strukturovanou závěrečnou práci, která splňuje nároky obsažené v zadání práce a je kompetentním dílem do skládky závěrečných a diplomových prací na KvV s tematikou knihy pro děti. Práce v teoretické části kriticky analyzuje východiska práce, obrazovou záplavu, dobu, která rozmetává hodnotové nároky minulosti a přesvědčivě formuluje postoje, které znovuobnovují vazby na minulost a s porozuměním je reinterpetují. Na straně 9 vyzývá k multigramotnosti a dále ke čtení obrazů (viz). Také následující kapitoly (1.1-1.3) jsou přehlednou a důvtipnou úvahou o světě, který oborově vymezení reprezentujeme, nebo toužíme reprezentovat. Tato část není v zadání práce vyžadována, je produktem potřeby studentky ukotvit téma vzdělání a kultury v současnosti. Velice inspirativní část teorie.

Kapitola 2 Obrazová kniha. Téma cestopisu nabízí řadu východisek, zde ale máme příklad autorských teoretických poznání aplikovaných v závěru kapitoly na knihy pro děti. Kolegyně popisuje několik zásadních pojetí vztahu obrazu a slova.

Kapitola 3 Obrazový průvodce pro děti. Promyšlení užších souvislostí tématu s ukázkami užívaných a inovativních knižních forem. Na str. 22 je citace Z. Vícha, který komentuje význam ilustrovaných knih jako jeden z nejsnáze dosažitelných a nejvhodnějších prostředků pedagogického využití. Nad knihami Meandru a Baobabu (např. P. Nikl) jsme se s mými studenty dostali k formulacím – každému dítěti dostupná galerie současného umění - (pokud učitel/ka takovou produkci akceptuje, nutno dodat). V této části se objevuje autorita ke které se kolegyně zásadně vztahuje – Miroslav Šašek. Současné autorky (Kukovičová, později Říčanová a další) jsou vybrány pro blízkost pojetí konceptu cestopisu, má preference směřuje k M. Rutové, jejíž tvorba mi doposud unikala a vybrána je jako příklad tvůrce, který se Šaškovi formálně více vzdaluje.

Šašek, Šašek, Šašek... počátky a estetika reprezentují šedesátá léta, mnoho práce, veliké, světové úspěchy. Jak malý počet našich autorů umělců se prosadil ve světě, kolik jich ale je, vedle v práci jmenovaných, spojených s knihou (L. Sutnar), s dětskou knihou a ilustracemi (viz str. 29 + J. Trnka). M. Šašek je ukázán nejen jako nadčasový tvůrce a realizátor, ale také jako pionýr ilustrovaných cestopisů a velký inspirátor pokračovatelů. Založená Nadace M. Šaška nejen chrání autorův odkaz, ale pomohla vydat řadu pozoruhodných knih, které jsou kvalitním pokračováním Šaškova díla. Skvělé je upozornění na povedenou knihu To jsou Sedlčany.

V celé práci je užíván živý, nadstandardně kvalitní oborový a odborný jazyk, kolegyně pracuje systematicky s cizojazyčnou literaturou. Typografická úprava postrádá tvář.

V praktické části se autorka očekávatelně hlásí k odkazu M. Šaška. Tvůrčí potenciál dovoluje kolegyni rozehrát pozoruhodné dílo. Sérii velkého počtu barevných kreseb charakterizuje silný smysl pro ten nejsubtilnější detail i celek, především však, a tady vidím zásadní poučení z díla M. Šaška a pokračovatelů, překvapivě vynikající smysl pro skladbu a pointování stran, dvoustran, a celé knihy a smysl pro vyprávění o kulturních a životních jedinečnostech i podobnostech s naším světem. Síla v rozmanitosti forem. Abstrahující dvoustrany rytmizující celek jsou prostě skvělé. Obálka v těchto souvislostech, napodobující obálky „To je...“ je koncepčním nedorozuměním a v případě realizace napravitelnou chybou.

Otázky k obhajobě:

- 1) Po kvalitní teoretické přípravě, jak byste představila rozmanité ilustrované cestopisy dětem (věk vyberte sama)? Praxe ukazuje, jak moc jsme ve škole závislí na kvalitní struktuře výkladu a interpretací.
- 2) Pojmenujte prosím některé principiální odlišnosti ve fotografických cestopisech.

Práci doporučuji k obhajobě

Ivan Špirk, Praha 1. září 2019